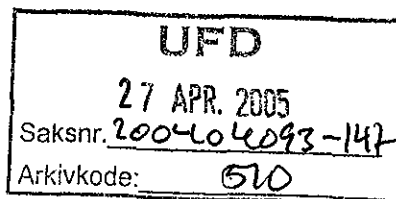

Utdannings- og forskningsdepartementet
PB 8119 dep

0032 OSLO
ref: 200404093

Deres ref.:
200404093

Vår ref.:
05-132bh

Dato:
26. april 2005

HØRINGSINNSPILL - FAG OG TIMEFORDELING

Musikernes fellesorganisasjon (MFO) viser til invitasjon om høringsinnspill til departementets forslag til fag- og timefordeling i grunnsopplæringen.

MFO vil i dette høringsvaret kommentere temaer knyttet til videregående opplæring og utdanningsprogram for musikk, dans og drama.

Innledning

Musikernes fellesorganisasjon sin vurdering er at dagens studieretning for Musikk, Dans og Drama (MDD) er et faglig godt, spennende og populært tilbud. MDD har mestret å etablere velfungerende og særegne tilbud i ulike landsdeler og i bystrøk så vel som i desentraliserte områder. Søkningen til tilbudene er god, elevgjennomstrømmingen og resultatoppnåelsen er god.

Skoletilbudet har etablert seg som en viktig formidler og utvikler av kultur i landet vårt. Det synes å være tverrpolitisk enighet, lokalt så vel som sentralt, om verdien av MDD- tilbudet i den videregående skolen.

Det er derfor grunnleggende viktig at den videre utviklingen av MDD må opprettholde og styrke de sentrale suksessfaktorene som ligger innbygget i den eksisterende ordningen.

Generelt

I læreplanen fra reform 94, og også i tidligere læreplaner for musikklinjen, har det vist seg at arbeidsbelastningen for elevene tidvis er for stor. Dette problemet må dels finne sin løsning gjennom økt kvalitet på samordning, samt individuell veiledning knyttet til den enkelte elevs studieteknikk og evne til prioritering. Det handler også om å finne en faglig helhetstenking som elevene finner seg godt til rette i. Side om side med dette skal levende og skapende lærermiljøer bevares ved MDD-linjene. Dette krever mulighet til å tenke langsiktig og forutsigbart, og man må ved de enkelte MDD-skoler sørge for at det fra år til år drives undervisning med base i trygge fagmiljøer.

Slik MFO ser det, handler dette blant annet om å foreta grunnleggende valg knyttet til fag- og tilbudsstruktur. Etter vår oppfatning er det både innenfor dagens allmenne fag og mer teoretisk pregede studieretningsfag enkeltfag som er "overmettet" med faginnhold i relasjon til den tid som står til rådighet. Vi mener at nytenkning med mer kompetansefokuserede mål i læreplanen, samt større og færre fag, vil kunne bidra til en bedre balanse i elevenes arbeidsbelastning. Dette må finne sin balanse i den tilbudsstruktur som legges i de endelige modellene. Stadig skiftende tilbud av fag og fordypninger vil etter MFOs syn bidra til manglende forutsigbarhet for så vel elever som lærere. Spesielt på skoler plassert i mer avsidesliggende områder vil en for tilfeldig tilbudsstruktur gjøre den faglige kvalitetssikringen vanskelig.

MFO har under hele prosessen knyttet til reformarbeidet slått ring rundt den utøvende profilen i MDD-tilbudet. Et dilemma vi ser i dagens struktur er knyttet til mangfoldet av små enkeltfag innenfor programområde musikk, noe som skaper hindringer for et nødvendig helhetlig fokus med utgangspunkt i det utøvende perspektivet. Vi ser muligheter i departementets rammer til å endre dette gjennom å legge opp til færre og større programfag. Skal dette lykkes, er vi derimot avhengige av at noen grunnleggende profilvalg blir gjort. Det utøvende perspektivet i MDD-fagene er en naturlig plattform å bygge de nye og moderne programfagene på.

Konkrete kommentarer til høringsbrevet

Videre i høringssvaret vil MFO kommentere særskilt del 3.1 i høringsbrevet av 15.2.05, og retter seg primært mot departementets forslag 7 og 8 i dokumentet.

Fellesfagene (Departementets forslag nr. 7)

Departementet har lagt en felles ramme for programfagenes omfang, som en konsekvens av fellesfagsstrukturen. I praksis innebærer dette en betydelig reduksjon av timetallet som disponeres til programfag innenfor MDD.

MFO opplever dette som i seg selv et vanskelig utgangspunkt for videreutvikling av et tilbud som har suksessfaktorer knyttet til nettopp programfagene. Vi mener det er i utakt med de signaler som kom fra Stortinget, da de i sin innstilling til stortingsmeldingen slo fast at timetallet på musikk, dans og drama ikke skulle reduseres. Dersom omleggingen av kroppsøvningsfaget fra fellesfag til programfag blir endelig løsning, vil reduksjonen av programfag være på 2 timer over 3 år. Rammen i departementets opprinnelige forslag innebar en reduksjon på hele 8 timer over 3 år.

En flytting av kroppsøvningsfaget fra fellesfag til programfag for MDD har etter MFOs syn i seg flere positive muligheter. Man finner i de utøvende fagene innen MDD flere aspekter som kan sees i sammenheng med kroppsøving. Mest påfallende er dette innen dans, men også deler av musikk- og dramafagene kan sees i sammenheng med fysisk aktivitet og kroppsbruk. Et kroppsøvningsfag under utdanningsområdets programfag vil kunne vinkles inn mot relevante emner i de utøvende kunstfagene. Således vil det kunne være et fag som legger til rette for helhetstenking og tverrfaglighet, for eksempel i forbindelse med prosjektbasert faglig arbeid.

Med et slikt utgangspunkt stiller MFO seg positiv til departementets forslag nr. 7, siste strekpunkt.

MFO mener at en eventuell omplassering av kroppsøvningsfaget ikke er det eneste virkemiddelet som bør vurderes i forhold til å skape romsligere rammer for programfagene.

Vi vil igjen presisere at omfanget og mulighetene som i dag ligger i MDD's studieretningsfag er av studietilbudets åpenbare suksessfaktorer, og det er således viktig å opprettholde disse.

Med dette som utgangspunkt ber vi departementet vurdere å gi fellesfaget histore en MDD-tilpasning, gjennom å knytte dette til orienterende komponenter innen programfagstrukturen.

Standardisering av fellesfagenes plassering mellom utdanningsprogrammene bør etter vår oppfatning være underordnet viktige kvalitative argumenter knyttet til det enkelte utdanningsprogramms egenart og helhet. I og med at vi også ser en dispensasjon fra dette i det foreliggende forslaget knyttet til kroppsøvningsfaget, synes det som om prinsippene knyttet til likhet ikke er statisk. Historiefaget vil kunne finne fellesvinklinger innenfor fag som dagens musikkorientering, teaterkunnskap og dansehistorie. Igjen ser vi klare muligheter for å danne tverrfaglige plattformer.

Når det gjelder utvidelsen fra 2 til 3 uketimer i samfunnsfag (basert på økonomidelen i det utgåtte Økonomi og Informasjonsbehandling), ser ikke MFO den åpenbare begrunnelsen for å gjøre dette emnet til en del av samfunnsfaget i utdanningsområdet.

MFO ber departementet vurdere dette tillegget fjernet.

Heller ikke ved innføring av geografi som nytt fellesfag innen idrettsfag og MDD kan MFO se en naturlig sammenheng mellom det vi ser som intensjoner og føringer i Stortingsmeldingen.

Som vi kommenterer innledningsvis, er dagens skolehverdag for MDD-elevene faglig mangfoldig og svært arbeidskrevende.

Med dette som utgangspunkt stiller vi oss spørrende til innføringen av ytterligere et teoretisk allmennfag under fellesfagene, og ber departementet vurdere dette tillegget fjernet.

Rammen på 12 uketimer til programfag på VG1 MDD medfører at det er svært vanskelig å finne gode løsninger på VG1- strukturen. Dagens grunnkursordning er basert på en i all hovedsak vellykket vektlegging av to hovedelementer, det utøvende / fordypende og det tverrfaglige. I den strukturen som forslås fra departementet opplever MFO denne suksessfaktoren utsatt for et betydelig press, primært på grunn av den stramme rammen for programfag. Skal MDD kunne opprettholdes som attraktive og kvalitativt gode linjer er det kommende Vg1 en viktig investering. Elevene skal sikres en god overgang fra ungdomstrinnet til videregående opplæring. MFO tror ikke en såpass stram programfagsprofil som den departementet foreslår, vil legge til rette for dette.

Det finnes imidlertid grep som kan gjøres for å skape rom til flere timer med programfag på Vg1 MDD. Fag, eller deler av fag kan eksempelvis flyttes fra Vg1 til Vg2. Sammen med en MDD- tilpasning av historiefaget, en flytting av kroppsøvningsfaget eller reduksjon i forhold til de foreslåtte fellesfagene, vil dette kunne gi flere timer til programfag også totalt sett.

Departementet legger opp til en struktur med større og færre programfag, noe som kan sikre helhet og sammenheng for eleven. På samme tid vil en slik løsning kunne skape grobunn for mer organisatorisk læring og teamutvikling. MFO er spørrende til hvorfor man ikke gjør de samme grep innen fellesfagsstrukturen. Her er åpenbare muligheter til å tenke større fagsammensetninger som eksempelvis naturfag/ samfunnsfag, norsk/ øvrige språkfag/

samfunnsfag, historie/ samfunnsfag m.m. Gjennom en slik organisering vil flere lærere måtte samarbeide for å ivareta ulike innholdskomponenter og et overgripende tverrfaglig perspektiv. I mange skoler ser vi at lærere knyttet til yrkesfagene og kreative programfag er mer samarbeidsorienterte og utviklingsorienterte enn lærere som arbeider med de etablerte allmennfagene. Reformen bør etter vår mening bidra til å endre dette bildet, og dermed søke en større helhetlig tilrettelegging for elevene jf. våre punkt i høringsuttalelsens innledning.

Programfag og valgfrie programfag (Departementets forslag nr. 8)

MFO har under hele reformprosessen understreket nødvendigheten av forutsigbarhet og kontinuitet knyttet til fordypning innen programfagene. Sentralt i vår argumentasjon har også fokuset på den utøvende profilen i MDD-tilbudet stått, og den langsiktighet og tålmodighet disse fagene krever.

Med utgangspunkt i dette er MFO positive til departementets forslag til minimums krav om 30 uketimer over 3 år til programfag innenfor det programområde elevene har valgt, gjeldende for programområder med 35 uketimer pr. år (departementets forslag nr. 8, pkt. d.).

Dette vil bidra til tilrettelegging for, og videreutvikling av sentrale kvaliteter knyttet til utdanningsprogrammet.

MFO vil i forlengelsen av forslaget peke på følgende:

Det er vesentlig at man innen de felles programfagene sikrer en utøvende profil i tilbudet tilsvarende MDDs egenart.

Det er viktig at de strukturelle føringene i forholdet mellom felles og valgfrie programfag legger til rette for den enkelte skoles egenart. Forhold som geografi, elevtall/størrelse, naturlige regionale samarbeidspartnere, spesielle kompetansefelt i lærerkollegiet, skolestørrelse/elevtall etc. er avgjørende for hvilken profil den enkelte skole utvikler. MFO opplever det som i tråd med reformens grunnleggende intensjoner at det vedtas strukturer og føringer som stimulerer til lokal egenart.

Det er viktig at den enkelte skole får det nødvendige mandat til å gjøre valg innen tilbudsstrukturen som gjør det mulig å ivareta om videreutvikle trygge og forutsigbare fagmiljøer.

Særskilt om vurdering

I departementets føringer ligger det en omlegging mot færre og større programfag innenfor blant annet utdanningsprogrammet for MDD, noe som også får konsekvenser for vurdering. I hovedsak medfører dette to hovedproblemer som må løses på en god og hensiktsmessig måte.

Det ene er knyttet til antallet karakterer elevene totalt sett får innenfor programområdet, sett i forhold til antallet karakterer i fellesfagene. Vår anbefaling er at det gjennomføres grep som sikrer at vurdering innenfor programfagene får en vekt som tilsvarer timetallsfordelingen mellom fellesfag og programfag, ved at det i et stort programfag gis flere karakterer med utgangspunkt i ulike innholdskomponenter. Dette gjøres eksempelvis innenfor norskfaget i dagens ordning.

Om dette gjennomføres på en fornuftig måte, vil dette også bidra til å løse det andre hovedproblemet knyttet til vurdering; formell vurdering med karakter er en viktig motivasjonsfaktor både for lærer og elev, noe som også forskning forteller oss. Dersom strukturen på den formelle vurderingen ikke støtter opp om hovedmålsettinger for utdanningsprogrammet vil svekket kvalitet kunne bli resultatet.

Vi har lagt ved høringsinnspill fra våre medlemmer ved Foss videregående skole som vi ber Utdannings- og forskningsdepartementet vurdere.

Med vennlig hilsen

Musikernes fellesorganisasjon

Forbundet for utøvende kunstnere og pedagoger

Arnfinn Bjerkestrand/s
Forbundsleder

Trude Wording Rognvåg
Avaldsnes
for Bård Hogstad
Forbundssekretær

Musikernes fellesorganisasjon

Foss Videregående Skole
Ole Kristian Hanssen
Tlf. 90 67 42 11
Epost: olekhans@online.no

Oslo 25.4.05

Læreplan i musikk

Uttalelse fra MFO-klubben på Foss Videregående skole, Oslo 31 medlemmer

Vi ser med bekymring på forslaget som ligger ute til høring. På en rekke områder ser vi forslaget ikke ut som en kvalitetsreform, men som en nedprioritering av en musikklinje som allerede kun kan tilby et minimum til elevene, av hva som kan kreves av dem videre.

Nye allmennfag inn – musikkfag ut

Vi forstår at det politisk er et press for å øke antall timer i matematikk, historie og geografi. Men legger man dette inn forrykker man balansen, ved at antall timer i musikkdisiplinene reduseres tilsvarende. Det blir en katastrofe for linjen da den er bygget opp etter en gjennomtenkt og godt utprøvd struktur, der de ulike disiplinene delvis bygger på hverandre og delvis støtter opp om hverandre.

Vi mener derfor at innføring av de nye allmennfagene ikke bør innføres på MDD-linjen. Det er svært mye matematikk i musikk, slik at egne fagplaner helt sikkert kan utarbeides og i tillegg kan historie lett samordnes og inkorporeres i musikkhistorien. Geografi blir på denne linjen kun en avsporing.

Basisferdigheter

Den estetiske dimensjon er underkommunisert i hele planen. Vi mener at den bør komme som et tillegg under de 5 grunnleggende ferdigheter i programområdet. På den måten blir det 6 grunnleggende ferdigheter, som alle fag måles opp mot.

5-timersblokker og karakterer

Vi ser med bekymring på sammenslåingen av flere disipliner til 5-timersblokker, hvor tanken om kun en karakter pr. blokk, skal råde. Dette vil for enkelte elever kunne slå uheldig ut, da noen av deres beste prestasjoner, blir skjult i en sekkekarakter. Dette vil iallfall ikke bedre motivasjonen, men i tillegg vil avgangsvitnemålet inneholde mange allmennkarakterer, men kun noen få musikk-karakterer, som representerer langt flere disipliner.

Beholde kvaliteten

Viktig at man beholder strukturen, slik at kunne en blokk i VG2 og en blokk i VG3 legge ut til programfag til valg. Vi har en rekke høyere musikkinstitusjoner i Norge, som baserer seg på tilgang på nye elevkull fra videregående skole. Reduserer man musikkdisiplinene eller kvaliteten på musikkopplæringen, vil en svært kostbar linje, nærmest eksistere forgjeves, om man ikke klarer å uteksaminere elever med et tilstrekkelig høyt nivå.

Å styrke ensidig den rasjonelle og verbalspråklige kunnskapstradisjonen på bekostning av estetiske eller kunstneriske uttrykk, vil gjøre det vanskelig for elevene å kunne se sammenhengen og helheten i sitt skolevalg. Musikk har en viktig utøvende side, som styrkes mest gjennom praksis og utøvelse, ikke kun med rasjonelle, analytiske og logiske læremetoder.

Vi vil derfor oppfordre sterkt til å opprette holde den balansen man har i dag mellom allmennfagene og musikkfagene.

Med vennlig hilsen

Ole Kristian Hanssen